

imali dva rada: G. Buljat, Čop, Kejla: *Ozljede vratne kralješnice s neurološkim deficitom bez prijeloma ili dislokacije*, te Čop, K. Sekelj-Kauzlarić, S. Potrebić: *Rehabilitacija djece i mlađih adolescenata nakon ozljede leđne moždine*.

Rehabilitacija osoba s amputacijom i protetika predstavljene su nizom radova o sve složenijim i specifičnijim tehnikama i metodologiji. Hrvatsku je u tom području predstavljao rad: Kovač, Kudrna, Pehar, Banek, Kovač: *Posturalne karakteristike osoba s amputacijom testirane na stabilometrijskoj platformi*.

Nakon usmene prezentacije S. Dubravčić-Šimunjak o rezultatima istraživanja u skakačkim športovima, razvila se živa rasprava o skupnom radu predstavnika iz Hrvatske (Dubravčić-Šimunjak, Pećina, Hašpl, Šimunjak, Bobinac) na temu športskih ozljeda.

Neuromuskularne bolesti i elektrodijagnostika prikazane su nizom naslova među kojima i radom iz Hrvatske: *O specifičnoj rehabilitaciji kod mišićne distrofije*, autora Kovač, Brzoja, Cavlek, Horvat.

Specifično područje gerijatrijske rehabilitacije prezentirano je zadnjeg dana kongresa. Radovi su istaknuli niz gotovo identičnih poteškoća u rehabilitaciji i zbrinjavanju starih osoba i u mediteranskim i u drugim europskim zemljama. *Iskustva u rehabilitaciji starih osoba u Hrvatskoj* referirala je i autorica iz Hrvatske – K. Sekelj-Kauzlarić.

Povratak velikog broja radova iz područja elektroterapije označuje novo poglavlje u primjeni starih, dobro poznatih analgetskih elektroprocedura na radost ne samo brojnih bolesnika, nego i proizvođača sofisticirane opreme.

Veseli podatak da su sažeci svih radova objavljeni u Zborniku sažetaka, tako da su pristupačni liječnicima i suradnicima u rehabilitaciji diljem Hrvatske.

Tijekom kongresa održavao se živopisni i tradicijom bogat, specifičan kulturno-zabavni i društveni program tijekom kojega su domaćini potvrdili svoje turističko umijeće.

Kongres je zaključen sjednicom Mediteranskog odbora, koji je za zemlju domaćina III. mediteranskog kongresa fizikalne medicine i rehabilitacije 2000. godine izabrao Grčku. □

Šesti europski kongres istraživanja u rehabilitaciji

Izvešćuje: **Katarina SEKELJ-KAUZLARIĆ**

Od 31. svibnja do 4. lipnja u Berlinu, Njemačka, održan je VI. europski kongres istraživanja u rehabilitaciji pod geslom: "Razvoj prakse kroz istraživanje."

U starom, prepoznatljivom zdanju Sveučilišta Humboldt, okupilo se oko 1 400 sudionika iz 45 zemalja Europe i svijeta, da bi u sjeni stoljetnih lipa koje okružuju monolitno

zdanje, promišljali o rehabilitaciji i temeljnim istraživanjima na kojima se ona kao znanost i struka mora razvijati.

Izvanredna organizacija Kongresa bila je rezultat usklađenoga višemjesečnog rada Europske federacije istraživanja u rehabilitaciji (EFRR), četiriju ministarstava Njemačke (zdravstva, znanosti i tehnologije, socijalne skrbi i rada), Društva za fizikalnu medicinu i rehabilitaciju Njemačke, te brojnih europskih udruga i osiguravajućih društava.

Govorni jezici bili su: engleski i njemački, sa osiguranim korektnim usporednim prijevodom.

Jedini predstavnici Hrvatske na ovom skupu bili su: Neven Kauzlarić i Katarina Sekelj-Kauzlarić iz Specijalne bolnice za medicinsku rehabilitaciju, Varaždinske Toplice.

Znanstveno-stručni program Kongresa bio je veoma bogat, a odvijao se putem plenarnih izlaganja, seminara, priopćenja, posterske sekcije i rasprave. Također, organiziran je niz korisnih posjeta zdravstvenim ustanovama Berlina i okolice.

Počevši od prvoga radnog dana, kongresne aktivnosti bile su dinamične, ali bespriekorno usklađene.

Navečer prvoga dana upriličeno je svečano otvorenje kongresa u starom, bogato ukrašenom zdanju Koncertne palače Berlina, uz program filharmonije.

Nakon niza pozdrava od strane visokih uzvanika i pokrovitelja kongresa, prof. dr. A. O. Reilly, predsjedatelj Internacionalnih udruga rehabilitacije, održao je tzv. europsko predavanje po izboru predsjednika kongresa, dr. M. F. Schuntermanna, predsjedatelja Europske federacije istraživanja u rehabilitaciji. Zanimljivost i duhovitost izlaganja predavača o položaju rehabilitacije u suvremenom svijetu ravnopravno se natjecala s vrhunskom izvedbom dijela glazbenih klasika čija mramorna poprsja inače okružuju dvoranu.

Funkcionalna evaluacija rehabilitacije, te kvaliteta fizikalne terapije i rehabilitacije i nadalje su vodeće teme stručnih skupova diljem svijeta, pa je tome posvećena i prva plenarna sjednica u glavnoj dvorani.

Stručnjaci iz Njemačke, Francuske, Mađarske, Finske i Norveške, pozabavili su se postojećim skalama te mogućnostima stvaranja novih skala za mjerenje funkcionalnih sposobnosti prije i nakon rehabilitacije. Opći je zaključak da se ne može rabiti samo jedna skala za sva stanja i bolesti.

U drugoj dvorani tema prvoga radnog dana bila je analiza pokreta, biomehanika, kineziologija i kineziterapija kod nekih specifičnih stanja i bolesti. Prezentirani su deseci visokostručnih radova iz područja temeljnih, ali i kliničkih istraživanja.

Drugi radni dan bio je posvećen dizajnu, metodologiji, te obradi podataka pri velikim i složenim projektima istraživanja u rehabilitaciji. Autori iz Njemačke, Austrije, Italije i SAD-a detaljno su predstavili započete perspektivne međunarodne studije, pozivajući

i druge zemlje da se putem EFRR uključe u ta istraživanja.

Postupnici, standardi i kvaliteta rehabilitacije velika su briga europskih, ali i izvanoeuropskih zemalja (Nizozemska, Finska, Njemačka, SAD i Kanada). Što su zemlje bogatije, njihovo je izdvajanje za zaštitu zdravlja i zdravstvo veće, sve je veće nastojanje da se zdravstvo racionalizira, ali učini humanijim i efikasnijim.

Povratak na rad, te socijalna i profesionalna rehabilitacija, velika su briga razvijenih (Njemačka, Finska, SAD), dok manje razvijene zemlje (Poljska, Rusija i druge) nastoje svoje onesposobljene građane umiroviti, bez obzira na stupanj invalidnosti. Stoga je posebna sjednica o javnom zdravstvu bila jedna od najposjećenijih i raspravom najživljih.

U brojnim radovima obrađene su i uobičajne teme: Neuromuskulatne bolesti (rehabilitacija, ali i dijagnostika), Rehabilitacija u reumatologiji, nakon traume, ortopedskih zahvata, te amputacije udova, kao i rehabilitacije nakon ozljede mozga i kralješnične moždine, te napose rehabilitacije kronične boli.

Zanimljivo je bilo čuti o povijesti rehabilitacije u mnogim europskim zemljama, od Rusije do Francuske, kao i sjednicu o multidisciplinarnom i timskom pristupu rehabilitaciji, uz raspravu o interakciji članova tima.

Sve dulji životni vijek u svim europskim zemljama rezultira potrebom za izdvajanjem gerijatrijske rehabilitacije kao zasebnog područja. Stoga je trećega radnog dana Kongresa u Berlinu jedna sjednica bila posvećena gerijatrijskoj rehabilitaciji, pod predsjedanjem dr. K. Sekelj-Kauzlarić, koja je u svom uvodnom izlaganju prikazala hrvatska iskustva u rehabilitaciji starijih osoba.

Kongres je završio radom predstavljajući mogućnosti novih tehnologija, napose u komuniciranju među znanstvenicima i praćenju bolesnika.

Posebno priznanje hrvatskoj rehabilitaciji, službeno jednoj od najmlađih u Europi, odali su članovi Glavnoga odbora Europske federacije istraživanja u rehabilitaciji, prihvaćajući dr. K. Sekelj-Kauzlarić za svoga pridruženog člana, nakon usmenog izlaganja o ambulatnoj rehabilitaciji starijih osoba. Time su hrvatski liječnici dobili prigodu da ne samo svojim predanim i stručnim radom s bolesnicima, nego i kontinuiranim aktivnim sudjelovanjem u radu međunarodnih skupova, uvedu Hrvatsku u još jednu europsku integraciju – Europsku federaciju istraživanja u rehabilitaciji. □

Europski kongres o osteoporozu i 4. svjetska konferencija društava za osteoporozu

Izvešćuje: **Selma CVIJETIĆ**

Od 11. do 15. rujna 1998. u Berlinu je održan Europski kongres o osteoporozu u organizaciji International Osteoporosis Foundation (IOF).